

EDEN

2005
Česká televize

REŽIE Petr Nikolaev, Jiří Chlumský, KAMERA Tomáš Juríček, SCÉNÁŘ Miroslav Vaic, DRAMATURGIE Magdaléna Turnovská, Ivo Pelant, Marča Arichteva, ARCHITEKT Petr Fořt, HUDBA Martin Smolka, Přemek Kučera, Roman Holý. HRAJÍ Jan Potměšil (bývalý kriminalista Honza Boudný), Ondřej Vetchý (kriminalista Láda Kraus), Anna Šišková (Iveta), František Němec (major Dvořák), Karel Zima (kriminalista Jícha), Jiří Schmitzer (patolog Walenfels), Jana Marková (Honzova partnerka Stáňa), Renata Víznerová (Láďova partnerka Sára), Alois Švehlík, Lukáš Vaculík, Jana Švandová, Petr Nárožný, Pavel Řezníček, Oldřich Vlach, Božidara Turzonovová, Marek Taclík, Pavel Kříž a další.

Jméno seriálu je odvozeno od názvu hospůdky Eden, kde se scházejí kriminalisté. Příběhy propojuje postava bývalého detektiva Honzy Boudného, který byl postřelen při policejním zásahu a je odkázán na vozík. V životní krizi mu pomáhají přátelé z kriminálky, kteří ho neoficiálně zapojují do některých kauz.

Jde v nich vždycky o současný zločin. Například o válku dvou taxikářských firem, pátrání po matce odloženého dítěte, tunelování neziskové organizace, dealerství drog nebo obchod s kradenými auty. Při pátrání se kriminalisté dostanou do prostředí romské komunity, mezi vietnamské obchodníky, setkají se s ruskou mafií.

Na druhé straně se děj detektivních příběhů dotýká osobních, milostných a partnerských vztahů seriálových hrdinů, zejména Honzy Boudného a jeho přítele a bývalého kolegy Ládi Krause.

S hercem Janem Potměšilem do role invalidního detektiva počítali autoři od samého začátku projektu.

Seriálové detektivky mají názvy **Zlatá karta, Taxikář, Kdyby všichni chlapi, Nové auto, Bruslaři a Most do Orientu.**

Natáčení bylo pro všechny velmi zajímavé a poměrně zábavné. Ostatně režiséři vždycky točí rádi akční scény. V každém díle je totiž automobilová honička,

bouračka, často se střídá. Proto se řada scén neobešla bez kaskadérů. Pouze Ondřej Vetchý jako judista a fyzicky dobře vybavený sportovec alternaci nepotřeboval. Točilo se v náročných podmínkách, v silných mrazech, v dešti, a hlavně většinou hodně brzy ráno.

Výsledek diváci přijali příznivě nejen kvůli detektivnímu žánru, který patří v televizní nabídce k nejoblíbenějším. Zapůsobila také bezprostřednost, spontaneita, chuť a vlastně odvaha Jana Potměšila překonat svůj handicap, ale i bez toho se tvůrčímu týmu podařilo nabídnout prostřednictvím obrazovky velmi slušný výsledek.

ELIŠKA A JEJÍ ROD

1966
Československá televize

REŽIE František Filip, KAMERA Vladimír Opletal, SCÉNÁŘ Jaroslav Dietl, Jiří Hubač, DRAMATURGIE Jana Dudková, Jiří Hubač, ARCHITEKT Miroslav Pelc, HUDBA Jiří Malásek, Jiří Bažant. HRAJÍ Olga Scheinpflugová (Eliška Rabasová), Jana Hlaváčová (Eliščina dcera Věra), Iva Janžurová (Monika), Jiří Sovák (vedoucí hospody), Josef Kemr (podivín Sova), Vladimír Menšík (Eliščin syn), Otomar Korbelář (otec Kaiser), Václav Lohniský (Kocman), Jiří Zahajský (Honza Páral) Jiří Schmitzer (syn hostinského), Marta Kučírková (Alena), Bohumil Švarc (její milý), Věra Tichánková, Jiří Lír, Milan Mach, Helena Růžičková a další.

Seriál o Elišce Rabasové, členech její rodiny a lidech kolem ní znamenal nový posun v televizní seriálové tvorbě. Byl totiž poprvé z autorské dílny jednoho scenáristy – Jaroslava Dietla (s výjimkou druhé části, na které spolupracoval Jiří Hubač). Autor ve scénářích projevil výraznou tvůrčí invenci, smysl pro humor a schopnost napsat příběh pro konkrétní herecký typ. V tomto případě pro legendární a herecky nenapodobitelnou Olgu Scheinpflugovou. Díky

hospodskému prostředí mohl scenárista stvořit celou škálu originálních figur a figurek, které svým „televizním životům“ přinášejí do příběhů nejrůznější dějové prvky. Názvy jednotlivých příběhů dobře napovídají obsah – **Dcera** (rodinné a finanční problémy dcery Věry), **Podnájemník** (trampoty podivína Sovy), **Syn** (nezdárný syn Vladimír a jeho dluhy), **Hostinský** (o zlomeném srdci záletného vedoucího podniku), **Monika** (hospodská lovestory s otevřeným koncem), **Benjamínek** (Eliščin problém s mladší dcerou

Zuzanou) a **Utopenec** (marný pokus hostinského naučit se anglicky).

Epizod bylo původně devět, poslední dvě s názvy **Živelní pohroma** a **Staročesi proti mladočechům** byly omylem smazány. Vysílalo se už pravidelně, tentokrát v měsíčních intervalech roku 1966 (s výjimkou prázdnin).

Poměrně často byly zachované epizody seriálu reprizovány.

FANTOM OPERETY

1971

Československá televize

REŽIE Zdeněk Podskalský, **KAMERA** Jindřich Novotný, **PŘEDLOHA** Eduard Fiker, **SCÉNÁŘ** Eduard Fiker, Jindřich Švehla, **DRAMATURGIE** Milan Matišek, **KOSTÝMY** Irena Greifová, **ARCHITEKT** Zbyněk Hloch, **HUDBA** Zdeněk Procházka, František Živný.

HRAJÍ Jiřina Bohdalová (herečka a zpěvačka Lolinka), Lubomír Lipský (Lolinčin manžel spisovatel Láce), Milan Chladil (zpěvák operety), Vítězslav Černý (vrátný), Josef Bláha (ředitel), Eduard Kohout (sólista operety), Iva Janžurová (nová herečka Krapsatá), Josef Hlinomaz (režisér), Lubomír Kostelka (tajemník divadla), Stella Zázvorková (domovnice), Václav Trégl (divadelní sluha), Luděk Kopřiva (divadelní výtvarník Špacíř), Vladimír Menšík (architekt Tintěra), Alena Karešová (první subreta), Josef Beyvl (majitel veterána), Václav Štekl (herec Vašíček), Otakar Brousek (čtený komentář) a další.

Pětidílná komedie objevila pro televizi novou režisérskou hvězdu – Zdeňka Podskalského. Znamý román Eduarda Fikera osvěžil vtipem, tanečními a pěveckými čísly, neváhal obsadit tehdejší jedničku pop music Milana Chladila, role dostaly také další herecké hvězdy šoubyznysu, byť tohle slovo tehdy neexistovalo. Dominantní dvojicí příběhu byl spisovatel detektivek Láce (Lipský) a jeho rozmazlená žena a operetní zpěvačka Lolinka (Bohdalová). Ta se připravuje na svou divadelní hlavní roli a manželovi a také domovnici udělá ze života svým pěveckým tréninkem peklo. A tak se Láce vyzbrojí montérkami, olejnicí, vnikne do divadla a stane se postupně fantomem operety. Tajně přepíše scénář, ve hře jsou taky velké peníze, nepoctivý a kariéristický ředitel sám odhalí svůj charakter, Lolinčina soupeřka primadona Krapsatá skončí na smetišti dějin... Aby nakonec vše dospělo k happyendu.

Sympatický pokus o zábavný seriál někde samozřejmě ještě drhnul, ale svou nadčasovostí a ve stejné míře absencí politiky (psal se rok 1971 a přituhovalo...) diváky potěšil. V každém případě ukázka správné cesty, jak také může vypadat televizní zábavný a hudební seriál.

F. L. VĚK

1971

Československá televize

REŽIE František Filip, **KAMERA** Rudolf Stahl, **PŘEDLOHA** Alois Jirásek, **SCÉNÁŘ** Otto Zelenka, **DRAMATURGIE** Vladimír Kovářik, **ARCHITEKT** Jan Zázvorka, **HUDBA** Jiří Srnka.

HRAJÍ Radoslav Brzobohatý (F. L. Věk), Jan Pivec (otec F. L. Věka), Antonie Hegerlíková (matka Věková), Radovan Lukavský (Thám), Karel Höger (Butteau), Dana Medřická (Butteauová), Jana Brejchová (Paula Butteauová), Jiřina Bohdalová (Lotty Butteauová), Gabriela Vránová (Betty Butteauová), Otakar Brousek st. (císař Josef II.), Eduard Cupák (W. A. Mozart), Zdeněk Kryžánek (Žalman), Josef Hlinomaz (Růžička),

Vladimír Menšík (konšel), Jaroslav Marvan (Věkův kmotr Havránek), Stella Zázvorková (Havránková), Miloš Nedbal (vrchní na Opočnu), Ilja Prachař (Vavák), Vladimír Ráž (Štrobach), Josef Somr (aktuár), Václav Voska (Kramerius), Bohuš Záhorský (páter Vrba), Jan Tříska (Hněvkovský), Jaroslav Satoranský (Held), Jiřina Štěpničková (babička Snížková), Eva Vosková (Márinka Snížková) a další. Bonbónkem je určitě rolička mnicha v podání scenáristy Otty Zelenky.

Jestli byla anglická *Sága rodu Forsythů* seriálem let šedesátých, ta sedmdesátá začala v českých televizních poměrech „bombou“ v podobě *F. L. Věka*. Ač povinnou školní četbu – románovou pentalogii Aloise Jiráska – skoro nikdo nedočel, v televizi to bylo jinak. Nádherný příběh z druhé poloviny 18. století nabídl všechno, co televizní román nabídnout může: lásku, nenávist, komplikace, úspěch, bohatství, vášně, vzlety i propady. To vše podpořené ušlechtilou a hodně romantickou myšlenkou českého obrození, kdy opomíjená rodná řeč a potažmo i české noviny a literatura vstávají z hrobu. Celým seriálem se vinou osudy dvou hlavních hrdinů, dvou doložených historických osob, dvou vlastenců – dobrušského knihkupce a osvícence F. L. Heka (v seriálu Věka) a herce Václava Tháma. A zatímco Věk při své intenzivní práci pro českou věc vítězí, Thám umělecky i lidsky ztroskotá.

Jinoch Věk přichází do Prahy studovat klášterní gymnázium. Přestože císař Josef II. klášter brzy zruší, chlapec může studovat dál. Jeho zájem o kněžskou kariéru ale mizí, zajímá se o divadlo, o hudbu, hraje na kůru, dává hodiny a prožívá první lásku. Při premiéře *Dona Giovanniho* se dokonce setkává s Mozartem. Když rodiče zjistí jeho „spády“, usilují o synův návrat domů, což se nakonec stane. Mladý Věk přijde o lásku (tu získal Václav Thám) a vrací se pomáhat otci do obchodu. Poznává se s legendárním páterem Vrbou, distributorem českých knih na venkově. Po čase se setká s Thámem, vidí neradostný osud českého herce, bere za své jeho rady nevracet se do Prahy a planě „vlastenčit“. Na císařské korunovaci v Praze představuje všem svou novou lásku, mladičkou Márinku Snížkovou. Ta je pak v Dobrušce na setkání s vlasteneckým sousedem Žalmanem při příležitosti předání vzácné *Kralické bible* už Věkovou nevěstou. Svatbou také seriál vrcholí. Poslední třináctý díl obsahující střet českého vlastence a feudální vrchnosti nebyl zřejmě z cenzurních důvodů v prosinci 1971 odvysílán.

Seriál *F. L. Věk* vzbudil v televizních divácích nadšený ohlas. Byl to výtečně natočený projekt. Seriálové a v jiných případech trochu papírové vlastenectví káplo tentokrát na úrodnou půdu a citlivou duši diváka stále ještě roztrpčeného a rozjitřeného srpnovou okupací v roce 1968 a právě nastupující normalizací. Jinotaje, například vzdor k vrchnosti, vznikající vlastně mimoděk, ocenili všichni, kteří by se jinak na tento projekt nedívali ani omylem. Navíc v seriálu hrálo „všechno, co mělo nohy a ruce“, tedy nejskvělejší plejáda českého herectví. Filozofie českého seriálu s českými herci se začala upevňovat a sílit. *F. L. Věk* byl také tak trochu „pilotem“, jak se v televizní a filmové branži říká, tedy průkopníkem, prvním počinem, na který navázala další široká množina historických témat. To lze jen ocenit. Proto si snad každý televizní divák od střední generace dál na tento snad první „velký televizní román“, jak se seriálu s určitou nonšalancí říká dnes, pamatuje. Ač v technologii ještě černobílý, byl to hodně barevný seriál. Nebo alespoň barvitý...